

9. Aula dei giganti

van Riva del Garda bewonderd worden.

In deze zone waren de elegantste vertegenwoordigingskamers gelegen, die rechtstreeks uitkeken op een enorm terras. Het terras is al lang geleden volledig ingestort en delen van de vloer zijn doorgezakt tot in het vertrek eronder, dat "aula dei giganti" genoemd wordt (9).

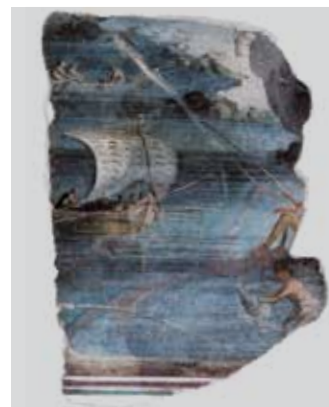
In ons gezichtsveld strekt de zogenaamde noordelijke sector van de villa zich uit, waarvan alleen de 12 meter hoge enorme onderbouw (steunbogen) overgebleven is. We kunnen ze bereiken door af te dalen naar de tussenverdieping en door een lange gang (8) te lopen, die toegang geeft tot 15 kamertjes (cubicula) die waarschijnlijk als slaapkamers gebruikt werden.

Door een van de twee trappen af te dalen, wordt het vertrek bereikt dat "aula dei giganti" genoemd wordt. Van hieruit kunnen we van onderaf de enorme structuur bekijken en vervolgens enkele dienstruimtes verkennen, zoals de "grotta del cavallo" (paardengrot), een ruimte met een tongewelf waar vandaag de dag talrijke overblijfselen van het pleisterwerk bewaard worden die in het gebied van de villa gevonden zijn, en de botteghe (werkplaatsen), structuren met gewelfde ondersteuning, opgesteld in een rij en open naar de buitenkant, aangeduid als werkplaatsen, een suggestieve fantasieterm, zoals die in de negentiende eeuw veel gebezigd werd.

Tenslotte, door te vertrekken vanuit een van de grootste funderingselementen van de villa die "grande pilone" (10) (grote pilaar) genoemd wordt, kan men zich naar de uitgang begeven door de verdedigingsmuur te volgen. Deze is gebouwd met de stenen die teruggevonden waren in de villa

10. Grande pilone

Fragment van een fresco met vissersboten

zelf, nadat die eenmaal in onbruik geraakt was. Het betreft een van de eerste vestingwerken van het schiereiland, gebouwd in de late keizertijd, tussen de 4e en 5e eeuw na Chr.

Door verder te lopen in de richting van de uitgang is het mogelijk het **Archeologisch Museum (2)** te bezoeken, dat de belangrijkste vondsten bevat die gedaan zijn tijdens de opgravingen op de site. De bezoeker wordt wetenswaardigheden getoond uit de oudste geschiedenis van de streek rond het Gardameer, met een opeenvolging van archeologische vondsten, uit de prehistorie tot de middeleeuwen, geïllustreerd aan de hand van video's in meerdere talen, didactische panelen en onderschriften.

Luchtfoto's onder de zorg van banfimirko.it

GROTTE DI CATULLO E MUSEO ARCHEOLOGICO DI SIRMIONE

Het Piazza Orti Manara, 4 – Tel. +39 030.916157

e-mail: pm-lom.grottedicatullo@beniculturali.it

www.musei.lombardia.beniculturali.it

Openingstijden: de openingstijden van de Grotten en het Museum variëren al naargelang het seizoen. Raadpleeg hiervoor de website www.musei.lombardia.beniculturali.it

Tickets

Vol tarief: € 8,00. Met korting: € 2,00 Italiaanse staatsburgers en EU tussen

18 en 25 jaar. Gratis toegang tot 18 jaar

Raadpleeg voor de volledige lijst van categorieën

die recht gratis toegang, de website

www.beniculturali.it >luoghi della cultura >agevolazioni

GROTTE DI CATULLO

EN ARCHEOLOGISCH MUSEUM VAN SIRMIONE

Op het uiteinde van het schiereiland Sirmione, in een uitzonderlijk panoramische positie, zijn de ruïnes van de grootste en best bewaarde Romeinse villa van Noord-Italië gesitueerd, die al eeuwen bekend staan als de "Grotten van Catullus". Deze benaming dateert uit eind vijftiende eeuw, toen de oude structuren "grotten" genoemd werden, waarmee hypogeïsche ofwel onderaardse ruimtes bedoeld werden.

De verwijzing naar Catullus is te danken aan de regels van deze Latijnse dichter van Veronese herkomst, die in 54 voor Chr. stierf en in carmen XXXI Sirmione bejubelde als juweel onder alle eilanden en schiereilanden van zeeën en meren. Of de villa aan de dichter toebehoorde is door recente studies ontkend, ondanks dat de plaatselijke traditie zijn naam altijd in verband met de villa gebracht heeft.

De eerste opgravingen die op de site plaats-vonden voor wetenschappelijke doeleinden, dateren uit halverwege de negentiende eeuw. Ze werden geleid door de Veronese graaf Giovanni Girolamo Orti Manara en blijven van fundamenteel belang vanwege de bevindingen en de informatie over de omstandigheden van de villa in die tijd. Pas na de openbare aankoop van het gebied, tussen 1947 en 1949, werd uitgebreid onderzoek gedaan leidend tot de publicatie (1956) van een eerste gids over het complex, waarin dezecorrect als luxe Romeinse villa geïnterpreteerd werd.

Archeologisch Gebied van de Grotten van Catullus

1. Ingang. 2. Museum. 3. Cryptoportiek. 4. Zwembad. 5. Cisterna 6. Grande cisterna 7. Grande uliveto. 8. Lange gang. 9. Aula dei giganti. 10. Grande pilone.

3. Cryptoportiek 4. Zwembad

Recenter onderzoek heeft het mogelijk gemaakt met precisie de chronologie van de villa vast te stellen. De villa werd in het tijdperk van Augustus gebouwd (laatste decennia van de 1e eeuw voor Chr.) - begin 1e eeuw na Chr.) en raakte tussen de 3e en 4e eeuw na Chr. in onbruik. De constructie die vandaag nog te zien is werd dus, gebouwd op grond van een algeheel ontwerp, waarbij de oriëntering en de verdeling in de ruimte is definitieerde volgens precieze criteria van axialiteit en symmetrie.

De villa die we vandaag kunnen bezoeken, bedekt een gebied dat circa twee hectaren groot is. De vorm is rechthoekig (167 x 105 m.) met twee uitbouwsels op de korte zijden. De villa heeft drie verdiepingen, waarvan de onderste gebouwd is na enorme afgravingen van de rotsachtige bodem, en wordt ondersteund door een machtige draagstructuur (onderbouw) waar men doorheen kan lopen alsof het echte galerijen zijn. Een bodemonderzoek in de zuidelijke sector van de villa heeft bovendien het bestaan uitgewezen van enkele vertrekken die tot een vroeger gebouw behoorden. Dit gebouw werd opzettelijke verlaten en vervolgens tot aan de fundering gesloopt voorafgaand aan de bouw van de nieuwe villa. Deze resten dateren uit de 2e-1e eeuw voor Chr. De lanen die bij de bovenste uitgang van het **museum (2)** vertrekken, voeren ons tot vlakbij een lange ondergrondse gang verdeeld in twee schepen. Deze zogenaamde **cryptoportiek (3)** ("verborgen portiek"), is tot stand gekomen door het uitgraving en van de rotsachtige

bodem eronder. De centrale ruggengraat met bogen van deels baksteen en deels kalksteen is vandaag nog te zien. Hierop rustte destijds een dubbele tongewelf die de wandelgang van de galerij erboven ondersteunen de. Het splijten van de zeer harde rots had twee voordelen: het maakte het mogelijk een voorraad steenmateriaal aan te leggen voor het bouwen van de muren van de villa en bovendien maakte het de gebruiksruimtes op de tussenverdieping groter.

Ernaast is een grote **badruimte** gesitueerd die waarschijnlijk gebouwd is tussen het einde van de 1e eeuw en het begin van de 2e eeuw na Chr. tijdens een renovatie van de grote villa. Het complex bestaat uit een grote ruimte die als **zwembad (4)** aangeduid wordt. Deze was waarschijnlijk uitgerust met een hypocaustum, ~~dus~~ een vloer die ondersteund werd door vuurstenen pilaartjes (*suspensurae*) die in verbinding stond met de tussenruimtes die de wanden van het bad omringden. De warme lucht die geproduceerd werd door een ketel (*praefurnium*) stroomde om het bad heen en onder de vloer door, zodat het water verwarmd werd. Het zogenoemde "**cryptoportiek van het stucwerk**" is een licht dalende dienstgang die in de rots uitgegraven is; deze gang werd waarschijnlijk gebruikt om brandstof (brandhout en houtskool) naar de ketel te brengen. De benaming dateert uit de negentiende eeuw, toen men opgravingen in de galerij deed en verschillende fragmenten gedecoreerd stucwerk in reliëf met planten en figuren aan het licht kwamen. In de nabijheid van deze ruimte is een goed bewaarde verhoogde structuur zichtbaar: de originele

benaming 'bad' duidt in werkelijkheid op een **cisterna (5)** voor de watervoorraad.

Het zuidelijke uitbouwsel, van waaruit sporen van de funderingen van de buitenmuren nog te zien zijn, is aangeduid als **hoofdingang** van de villa. Rondom het *atrium*, zijn verschillende vertrekken gesitueerd met zwart-witte mozaïekvloeren, waarvan het grootste (vertrek 88) waarschijnlijk het *triclinium* was, de zaal die talrijke gasten kon bevattenen, waar banketten gehouden werden.

De **grande cisterna (6)** (groot waterreservoir), van wel 47 meter lang, is een ondergrondse ruimte afgedekt door een vloer in *opus spicatum* (rechthoekige bakstenen in visgraatmotief). Het scheidde de net beschreven vertrekken af van het grote peristilium, een grote binnentuin omringd door galerijen. Deze is nu volledig verdwenen en is vandaag de zogenaamde "**grande uliveto (7)** (grote olijfboomgaard). In de grote tuin stonden zeker standbeelden, fontein en andere decoratieve elementen, die in de loop der eeuwen verdwenen en naar elders overgebracht zijn. Het prachtige marmeren hoofd van Dioscorus, die in het museum tentoongesteld wordt, is het enige overgebleven beeldhouwstuk van de site.

Vorbij de olijfboomgaard komt men bij een van de prachtigste panoramische uitkijkpunten van het complex. Men kijkt uit over het meer en op bijzonder heldere dagen kan het schiereiland Manerba, de Rocca di Garda en de berg Brione